

BUITEN

24^E JAARGANG N^O. 4

ZATERDAG 25 JANUARI 1930

Foto C. J. Steenberg

IN SNEEUW EN IJS. DE PRINSEGRACHT TE AMSTERDAM, ZOALS WE DEZE IN
JANUARI BEHOOREN TE KUNNEN BEWONDEREN

Redactrice: RO VAN OVEN

INHOUD:

IN SNEEUW EN IJS. DE PRINSEGRACHT TE AMSTERDAM (ILL.)	BLZ. 37
DE BEMOEIAL, DOOR C. ROWLAND (10), ...	BLZ. 38
EEN WANDELING DOOR DINAN (GEÏLL.), DOOR H. W. DOORNINK	BLZ. 40—42
AVONDSTEMMING (KORT VERHAAL, IN DEN KORTE VERHALEN WEDSTRIJD MET PREMIE BEKROOND), DOOR J. DE KOSTER-MOORMANN	BLZ. 41
DE WINTER IN OOST-EUROPA, VOLGENS OUDE PRENTEN (GEÏLL.), DOOR Dr. M. M. DE GRAAUW	BLZ. 42—46
ONTGOOCHELING, DOOR J. F. BAER V. HEMMERSWEIL	BLZ. 44
HET KLOOSTER MAULBRONN (SLOT), (GEÏLL.), DOOR D. U.	BLZ. 46—48
SPRINGERS DOOR G. DE GRAAF	BLZ. 45
IN HET RIJK DER STILTE. (EEN NACHTELIJKE EXPEDITIE), DOOR CHARLES G. D. ROBERTS (5)	BLZ. 47
DE DOOLHOF DER DWAASHEID, DOOR RALPH SPRINGER (21)	BLZ. 48

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Men gelieve alles wat de Redactie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Redactrice Mw. Ro van Oven, Emmastr. 15, Amsterdam, stukken voor de Administratie aan de Uitgevers N.V. Scheltema & Holkema's Boekhandel en Uitgevers-Mij., Rokin 74—76, Amsterdam, Met de toevoeging: „Voor de Administratie van het Weekblad Buiten". Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht, ook achter op de foto's

Nieuw verschenen nummers 25 ets., oudere 50 ets.

DE BEMOEIAL

10) DOOR C. ROWLAND

ALS een haar door de melk, mijnheer. Hij was 't zelf. „Heb je de brieven?" vraagt-ie. „Ja, mijnheer", zeg ik. „Best", zegt-ie, „hier is je geld", en hij haalt twee-honderd-en-vijftig dollar uit zijn zak. „Wacht even, mijnheer," zeg ik, „'t is niet veel voor die correspondentie". „'t Is wat je er voor kunt krijgen", zegt-ie, „en je kunt 't nemen of laten". Toen stak ik hem het pakje toe en hij maakt het los en kijkt er in en ik was doodsbenauwd, dat hij iets zou merken. Maar neen, hoor." „Hier is je geld", zegt-ie. „En een kleinigheid om op uw gezondheid te drinken", zeg ik; maar hij bromt: „Loop naar den duivel". „Dank u, mijnheer", zeg ik en maak dat ik weg kom".

Puntney haalde de bankbiljetten uit zijn zak. „Tweehonderd-vijftig dollar", riep hij vol verrukking uit, „vijftig Pond!" Ik geloof als ik er niet bij was geweest, was hij gaan dansen.

Op mijn weg naar de club, telegrafeerde ik Faith:

„Nieuwe, veelbelovende gebeurtenissen. Alles gunstig voor onze plannen. Verwacht mij ochtend van den zesden, zelfden trein".

PEMBROKE.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

Faith luisterde zoo aandachtig naar mijn verhaal van de gebeurtenissen, dat het oude paard gelegenheid vond zich te goed te doen aan het malsche gras dat langs den weg groeide.

„Dus" eindigde ik, „heb ik niet anders te doen dan vanavond over te varen en Muller's insektarium uit te rooken. Dan zal ik hem morgen schrijven, dat ik hem niet geldelijk wil benadeelen voor zijn goedgelovigheid en hem een cheque voor twee-honderd-vijftig dollar sturen".

„Waardoor u alles zult verraden", zei Faith, „en hem zoo woedend zult maken, dat hij u misschien zal volgen en doodschietsen of mishandelen".

„Ik dacht, dat wij dat al besproken hadden", zei ik. „Als Muller satisfactie eischt, ben ik bereid ze hem te geven. Ik ben niet bang voor hem".

„Ik wel", antwoordde zij ernstig. „Ik weet wat voor een gevaarlijk mensch hij is. Hoe zoudt u denken, dat vader en ik ons zouden voelen als u wat overkwam?"

Ofschoon uit die woorden geen hoogen dunk van mijn flinkheid sprak, klonken ze mij toch aangenaam in de ooren. Of de professor zich bezorgd zou maken voor mijn veiligheid was mij tamelijk onverschillig; maar dat Faith bang voor mij was vond ik heerlijk.

„Maar u zoudt toch niet willen", zei ik, „dat ik hem die twee-honderd-en-vijftig dollars zou afzetten?"

„Waarom niet?" vroeg zij. „Het zou zijn verdiende loon zijn voor het verachtelijke middel, waartoe hij zijn toevlucht zou nemen. En dat nog al een edelman! Als u uw plan om een gaatje te boren in een verborgen hoekje van zijn insektarium en daar het mondstuk van den fumigator door te steken, goed uitvoert, kan hij nooit met zekerheid weten hoe zijn insekten gestorven zijn. Vader's insektenpoeder laat na drie of vier uren geen enkel spoor na. Maar als hij merkt hoe hij beetgenomen is, zal hij woedend zijn. En dan kan niemand voorspellen hoe hij zich zal wreken".

„Dat zal ik toch maar liever afwachten", antwoordde ik, waarop Faith mij op haar eigenaardige manier aankeek en er verder het zwijgen toe deed.

„Dus vindt u mij geen ezel, omdat ik de brieven over het hoofd heb gezien?" vroeg ik toen.

„Volstrekt niet! Ik heb ook wel eens papieren op die manier verloren. Bovendien was ik degene, die het denkbeeld opperde, dat Muller ze had weggenomen. Wij hebben alleen een verkeerde gevolgtrekking gemaakt".

Toen wij thuis kwamen, vonden wij den Professor veel beter. Hij zat, in reisdekens gewikkeld op de veranda een luchtje te scheppen. Ik verzekerde hem dat de zaak met Muller spoedig uit den weg zou zijn geruimd en dat het gevaar, dat hij zijn booze plannen zou ten uitvoer brengen, praktisch gesproken niet meer bestond. De oude man vroeg niet naar bijzonderheden. Hij was nog erg zwak en nam zonder verder vragen aan wat ik hem vertelde.

Faith zei hem, dat wij 's middags zouden overzeilen, zoodat ik nog een onderhoud met Muller kon hebben. Ze zei hem, dat hij niet angstig behoefde te zijn als wij laat thuis kwamen, daar er vaak windstilte heerschte in dien tijd van het jaar en het soms woei aan één kant van de Sound, terwijl er aan de andere zijde geen wind was. De oude man luisterde en knikte. Hij leek erg verouderd in dien korten tijd. Bij Faith's afwezigheid paste de vrouw van den boer, die een vleugel van het huis bewoonde, op hem.

Het was zowat drie uur toen Faith en ik het zeil van de Vuurvlieg heschen. Wij hadden den fumigator bij ons, een kleinen koevoet, een draadschaar en een krachtige zaklantaarn. Mijn wapen-arsenaal bestond uit een paarlemoeren zakmesje. Ik had altijd een tegenzin in het meenemen van wapenen waarmee ik iemand kon doden of verminken. Ik vind zoo iets nog steeds eer laf dan moedig.

Faith had met veel aandacht voor een uitmuntend souper gezorgd. Het is een belangrijk ding om goed gevoed en niet te gauw na het eten in aktie te gaan. Ik heb vaak gedacht over dien invloed van een goed diner op de wereldgeschiedenis. Mettertijd zal ik er eens een boek over schrijven.

Faith zou sturen en ik zeilde. Er woei een zachte bries uit het Zuid-Oosten en het duurde een paar uren voor wij Long Island in het oog kregen. En het duurde nog een uur voor wij het anker lieten vallen, onder de zandrotsen waar de vorige maal mijn schipper had aangelegd. Het getij was nu tegen ons en de wind werd opgevangen door de beschuttende rotsen, zoodat — zelfs als wij opgemerkt werden — het feit, dat wij daar geankerd hadden, geen argwaan zou hebben opgewekt.

Het was inmiddels bijna zeven uur geworden en wij besloten nu te soupeeren. Er was koude kip en ham, sand-

wiches en pickles, een heerlijke pastei en een flesch Rijnwijn.

Ik heb nooit heerlijker gesoupeerd. Faith was bijzonder opgewekt, babbelde en lachte en was zoo bekoorlijk, dat ik meermalen op het punt stond een dwaasheid te doen. Misschien waren wij opgewonden door het avontuur, dat wij tegemoet gingen. In ieder geval leed ons humeur er niet onder; men zou eerder gedacht hebben, dat wij naar een pretje gingen, dan dat wij plan hadden een andermans huis binnen te dringen om zijn eigendom te vernietigen.

Na het souper zette Faith koffie op een petroleum-stelletje. Ik stak mijn pijp op en strekte mij op mijn gemak uit. Ik moest voortdurend naar haar kijken en er aan denken hoe heerlijk het zou zijn als ik haar voor altijd de mijne kon noemen. Die gedachte wond mij zoo op, dat mijn hand trilde toen ik het koffiekopje van haar aannam. Zij merkte het op en vroeg:

„Toch niet zenuwachtig?”

„Om wat mij te doen staat? Ik wou, dat wij iederen avond zoo'n werkje hadden”, antwoordde ik en zelfs in het halfdonker zag ik haar blozen.

„Ik wou, dat het al achter den rug was”, zei ze, bangelijk opkijkend naar de sombere zandrotsen. „Het is geen prettig werkje, Mr. Pembroke. Als Muller een van zijn mannen eens achter heeft gelaten om op wacht te staan? Hebt u een pistool bij u?”

„Neen. Anders zou ik uit angst misschien iemand doodschieten. En dat zou ik allerm minst willen”.

„En de honden?”

„Och, de honden kunnen naar de hel loopen!” riep ik uit. „Die zijn niet gevaarlijk”.

Maar toen ik even later diep gebas hoorde, gingen mijn nekharen overeind staan, alsof ik zelf een hond was. Het was inmiddels donker geworden en ik was niet zeker of ik het pad op de rots zou kunnen vinden. Want wij hadden het plan om het bootenhuis in brand te steken, ten slotte opgegeven. Behalve dat het wel wat erg kras was, liepen wij gevaar, dat de brand ook andere menschen daarheen zou lokken.

De nacht was niet slechts donker, maar ook koel. Wij moesten nog twee uren wachten en ik wikkelde het meisje in reisdekens en trachtte haar bezig te houden met verhalen van avonturen, waar mijn bemoeizucht mij in betrokken had en die zij nog al amusant scheen te vinden.

Zij van haar kant gaf spannende verhalen ten beste van gebeurtenissen die zij beleefd had toen zij haar vader op zijn verzamel-expedities had vergezeld. Zij stonden tamelijk alleen op de wereld. Mrs. Kimball was gestorven toen Faith nog heel jong was; en de professor had het meisje minder als zijn dochter dan als een goede, betrouwbare kameraad behandeld. Zij hadden samen heel wat gereisd; en ik kon niet nalaten haar welbesteed, arbeidzaam leven te vergelijken bij mijn leeg en nutteloos bestaan. Ik begreep niet hoe zij nog respect voor mij kon hebben.

Vreemd genoeg scheen zij juist belang te stellen in de levenswijze van mijn zorgeloos levende klassegenooten. Zij en haar vader kenden blijkbaar heel weinig menschen en hadden weining van het leven genoten. Als zij niet op reis waren, hielp zij den professor bij zijn wetenschappelijken arbeid.

De nacht werd duisterder, het water leek op een meer van inkt, de lucht was stil als het graf. De groote stoombooten snelden hel verlicht oostwaarts en hun schuim deed ons notendopje schommelen. Toen hoorden wij tegen tien uur het stampen van een motor en zagen een rood lichtje over het water scheren.

„Luister!” zei Faith met trillende stem.

Wij luisterden scherp en even later bereikte een stroom van Deutsche woorden ons oor. Ik hoorde zoo iets van een carburator en te dikke olie.

„Daar gaat onze vriend”, zei ik. „Laten wij nu ons boeltje bij elkaar zoeken”.

Wij haalden het roeiboortje naar ons toe en legden er ons gereedschap in. De draadschaar stak ik in een zijzak.

„Ik zal u aan land roeien”, zei Faith, stapte in de boot en legde de riemen uit.

Zij roeide in stilte. Halverwege keerde ik mij om en bemerkte dat de Vuurvlieg onzichtbaar was in het duister.

„Wij hadden een licht moeten laten branden in de kajuit”, zei ik. „Bent u er zeker van, dat u de boot terug kunt vinden in 't donker?”

„Natuurlijk”, antwoordde zij. „Ik kan niet missen”.

Even later landden wij. De lantaarn stak ik in mijn zak

en de boor in mijn gordel. Den fumigator droeg ik in een hand en den koevoet in de andere.

„Wacht op mij in de boot”, zei ik tot Faith. „Ik zal fluiten als een pluvier. Au revoir”.

Zij antwoordde niet en ik liep over het strand en zoo het pad op. Het ging moeilijk doordat ik zoo belast en beladen was. Boven gekomen, hoorde ik iemand achter mij aan komen. Verschrikt verschool ik mij achter de struiken en zag tot mijn verbazing, dat het Faith was.

„Wat is er gebeurd?” fluisterde ik in het idee, dat zij gekomen was om mij te waarschuwen.

„Er is niets gebeurd”, antwoordde zij. „Ik had lust mee te gaan, dat is alles”.

„U gaat terug naar de boot”, zei ik fluisterend, maar op bevelenden toon.

„Neen. Ik ga mee. Ik had het mij van den beginne af voorgenomen; maar ik wist dat u u ertegen zoudt verzetten, als ik het vooraf zei”.

„U gaat terug”, zei ik, „of er komt heelemaal niets van”.

„Wees niet dwaas”, zei ze. „Er is geen gevaar”.

„Kijk eens, Miss Kimball”, zei ik, „dat is niet eerlijk. Ik heb u gezegd . . .”

„Sst!” viel zij mij in de rede. „Ik ga mee en daarmee uit. Gaat u voor, anders zal ik het doen”.

Ik legde mijn boeltje op den grond en wij verloren minstens vijf kostbare minuten met discussieeren. Natuurlijk kreeg zij ten slotte haar zin. Het pad was moeilijk te volgen, maar even later kwamen wij aan het hek waar Muller mij tegemoet was gekomen. Uit den aard der zaak was het gesloten en ik zei tegen Faith:

„Laten wij het rasterwerk volgen tot de plaats waar de struiken er tegen aan groeien, dan knip ik er daar een gat in, waar niemand erg op heeft”.

Zoo gezegd, zoo gedaan. Wij konden de plaats terugvinden door een eigenaardig gevormden boom die er dichtbij stond en wij liepen voorzichtig langs het rasterwerk terug tot wij het pad weer bereikt hadden. Links stond het lange, lage insektenhuis en daar slopen wij heen. Ik begreep niet waarom de honden ons niet ontdekt hadden.

Het insektarium was van hout opgetrokken en had twee groote ramen aan iederen kant en een deur. Een der houten jalouzieën stond open en daaruit stroomde de weë geur der Plaaig-torren. Zachtjes sloot ik het luik en kroop toen naar den achterwand van het gebouwtje, waar een groote leege pak-kist stond. Ik verschoof die omzichtig en begon een gat door den muur te boren, zoowat twee voet boven den grond.

Alles ging goed en snel. Faith had inmiddels de lamp onder den fumigator aangestoken en even later was het mondstuk door het gat geschoven en stroomden de doodelijke dampen het gebouwtje binnen. Faith was van meening, dat een half uur voldoende was om alle torren te verstikken.

Wij wachtten in stilte, terwijl de fumigator pruttelde en ons soms dampen in het gezicht joeg, die ons zachtjes deden hoesten. Het was wel het langste halve uur, dat ik ooit had doorgebracht omdat ik ieder oogenblik verwachtte de honden in woedend geblaf te hooren losbarsten. Bovendien bedacht ik, dat het duister van den nacht en het feit dat hun baas er niet was, ze wellicht meer moed kon schenken, dan ik bij ze verwacht had. Maar aan alles komt en einde; en ten slotte was ook dat halve uur om. Juist op dat oogenblik barstte een helsch lawaai van blaffen en brullen los op het strand waar wij voet aan land hadden gezet.

„De honden hebben ons spoor gevonden”, fluisterde Faith.

„Maar zij zijn aan den anderen kant van het rasterwerk”, antwoordde ik. „Dat begrijp ik niet”.

„Zeker stond de deur van het bootenhuis open”, opperde zij, „en zijn zij langs het strand afgedwaald. Luister — zij volgen ons spoor. Zij zullen zeker het gat in het netwerk vinden”.

Ongetwijfeld sprak zij de waarheid. De twee brullende reuzendieren kwamen het pad oprennen. Was er tijd geweest, dan had ik teruggelopen en het rasterwerk weer dicht getrokken; maar zij zouden de plaats bereikt hebben, vóór ik ze in het donker kon vinden.

„Ga op die kist staan”, zei ik tot Faith. „Ik zal u er op helpen”.

Wij waren beiden bang. Zij, geloof ik, meer dan ik. Maar veel zal het niet gescheeld hebben. Ten slotte tilde ik haar op de kist. Geen oogenblik te vroeg, want wij konden de honden hooren janken toen zij zich bezeerden aan de scherpe punten waar wij het ijzerdraad hadden doorgeknipt. (*Wordt vervolgd*)

Foto H. W. Doornink

FAUBOURG DE LA MADELEINE TE DINAN

EEN WANDELING DOOR DINAN

BRETAGNE en Normandië! ☞ Voor wie van de lezers ligt in deze woorden niet een wereld van romantiek en herinnering besloten? En hoewel Bretagne den bijnaam *fille de la pluie* voert, het regenkleed misstaat deze dochter in genen deele; ja, ik zou durven zeggen: het is zelfs flatteus. Een laaghangende loodgraauwe lucht boven de groote golvingen van het wijde landschap-in-tallose schakeeringen-groen is inderdaad bekoorlijk. Maar grif schaar ik me aan de zijde van den lezer, die haar liever in heur zombeschenen zomertoilet ziet. Zoo heb ik haar gelukkig ook bewonderd! Niet alleen is ze dan nog schooner, maar voor den toerist is het aanschouwen oneindig aangenamer. ☞ Veel en velerlei zijn de genietingen, die deze landstroken u bieden. Bezieet ge het landschap door den bril van den geoloog, het is al even interessant als door den bril van den plantkundige. Gene toch weet zich op één van de oudste plekken gronds van de aardkorst, op gesteente, gevormd in de prille jeugd van Moeder Aarde; deze speurt naar en ontmoet zeker tegenwoordigers van de plantenwereld rond de Middellandsche Zee (de z.g. mediterrane flora). Hoe kunnen deze planten zich staande houden zoovele tientallen kilometers benoorden haar eigen woongebied? Wel eenvoudig, door het vochtige, milde klimaat, dat hier heerscht. Eén naam van zoo een durfal, die koude en mist en wind durft trotseeren, mag ik misschien noemen en dat doe ik te gereeder, daar zelfs de allerondernemendste onder deze planten nog verder langs de Noordzeekust voortgeklauterd zijn en zelfs ons land hebben betreden, ik bedoel *Convolvulus Soldanella*, een winde met rose tot roodgekleurde bloemkelken. ☞ Ik wil U noch met het één, noch met het ander verder lastig vallen en U alleen verzoeken, me wel te willen volgen naar een klein, oud stadje in Bretagne gelegen, een dertigtal kilometers van de kust verwijderd, met name Dinan; een plaatsje van ruim elf duizend zielen. Van de badplaats Dinard uit bereikt ge het gemakkelijk per trein in een half uurtje. Doch verre

te verkiezen boven deze treinreis, die door niets zich onderscheidt van andere trajecten in Bretagne, is een bezoek per boot aan het stadje en wel vanuit Saint-Malo of Saint-Servan. Deze beide badplaatsen liggen nl. tegenover Dinard ook aan den mond van de lange zeebocht (Rance geheeten), waarvan Dinan aan het „blinde" eind ligt. Is de Rance aan haar mond meer dan duizend meter (ik ben geneigd zelfs tegen de twee duizend te schatten!) breed, bij Dinan, dus een paar uur stoomen landinwaarts (d.i. zuidelijker) is er niet veel meer van overgebleven dan een breede beek. Deze boottocht is kostelijk en kan in schoonheid m.i. met een Rijnreis wedijveren: groene oevers afgewisseld door naakte rotsen; op de glooiingen van de heuvels hier en daar de poppenhuisjes van een Bretonsch dorp. ☞ Maar Dinan zelf vormt van dezen tocht zeker het hoogtepunt! In de middeleeuwen kwam de stad in het bezit van de hertogen van Bretagne en deze hebben er één van de zwaarst versterkte steden van hun gebied van gemaakt. Deze versterkingen vormen op het oogenblik het meest pittoreske van de plaats. De zware grijs-groene wallen, de trappen er naar toe, de poorten, veel van de oudste huizen zijn opgetrokken uit groote onregelmatige brokken natuursteen, ten deele gevoegd, ten deele opgetast zonder meer. Bijna overal rustiek begroeid met allerlei planten: varens in de spleten; op de muren hier en daar zooveel van Flora's kinderen, dat er van tuintjes gesproken mag worden. Op sommige plekken complete bouquetten. Ook deze rijke bloementooi verhoogt de aantrekkelijkheid sterk. ☞ De merkwaardigste straat van het oude Dinan (de nieuwere wijken stadsschoon) is de zeker ongelooflijk steile Rue du Jerzual. Dinan zelf ligt nl. op een heuvel, die vijf en zeventig meter hoog is en de Rue du Jerzual brengt U bij wijze van spreken linea recta van den top naar het ravijn er onder, naar de oevers der Rance dus. Onmogelijk is deze straat met een wagen op of af te rijden. Halverwege overspant een massale

poort den weg. Deze Porte du Jerzual is één van de overgebleven toegangen tot de oude veste. Op sommige plaatsen ziet ge dan ook vanuit deze straat de stadsmuren les remparts). De fraaiste wandelingen, die er te maken zijn, voeren trouwens langs en ten deele over deze wallen. Volgen we b.v. vanaf het niet zeer belangrijke stadhuis de door zwaar geboomte diepbeschaduwde Promenade des Petits Fossés, dan hebben we steeds aan onze linkerhand de wallen tot we uitkomen bij het groote kasteel: de oude slottoren van hertogin Anna, gebouwd van 1382—1387 door de Bretonsche graven. Hieraan sluit een kolossale muur, door enorm zware beeren geschraagd. Rechts genieten we een wijd uitzicht over het zich in de zon badende ravijn: alle nuances groen-wazige tot krachtige tonen — streelen ons oog. Steeds verder wandelen we voort, tot we een scherpe bocht maken. Vanaf den top van den heuvel zien we heel in de diepte de Rance kronkelen. In dit panorama gaat het groene slangetje nagenoeg geheel te loor, te meer, daar de werkelijk flinke breedte van haar mond ons nog versch in het geheugen ligt. Er is trouwens nog een tweede oorzaak, waardoor het stroompje zoo volkomen in het niet verzinkt. En deze tweede oorzaak is de imposante Viaduc de Lanvally, die sterk domineert en waardoor het beekje belachelijk klein schijnt. Deze viaduct is als het ware de vuist van een reus, die de beide stadswijken aan elkaar schakelt. De eigenlijke stad is n.l. door een granietconstructie met een lengte van twee honderd vijftig meter en een hoogte van veertig meter met haar voorstad Faubourg de la Madeleine en met de burcht van Lanvally verbonden. We dalen nu steil af naar den bodem van de vallei en komen daarmede na onzen rondgang om de stad bij ons uitgangspunt terug en hebben aldus een globalen indruk van Dinan gekregen. Als ik U verder nog vertel, dat Dinan twee ongemeen fraaie en oude kerken rijk is, dat het een zeer bezienswaardig klooster heeft, dat het een tweetal andere oude stadspoorten (behalve dus de Porte du Jerzual) bewaard heeft, dan is U geloof ik met me overtuigd, dat Dinan een zeer bezienswaardige oude stad is, die een bezoek overwaard is.

H. W. DOORNINK

AVONDSTEMMING*)

ACHTER grillig gevormde doerian boomen stijgt bloedrood de maan. De verre tjemaraas ruischen en fluisteren elkaar sprookjes toe. Zacht speelt de gamelang in de pondok en hier en daar klinkt een lach, 't blaffen van een hond of 't geklikklak van slofjes over den straatweg! Fantastische schaduwen spelen over de gazons en vluchten over de zinken daken van de emplacementsgebouwen. Af en toe 't doffe ploffen van vallende vruchten, waaraan de vleermuizen knaagden. Slink en hoog droomt daar de klapperboom, naast een koningspalm, en wacht al ritselend met z'n bladeren 't moment, waarop 't maanlicht hem in zilverpracht zal hullen. De bloedroode schijf stijgt snel, verkleurend tot puur wit zilver, haar schittering gietend over al wat leeft en na de schroeiende zonnekussen smacht de aarde naar deze wondere troost, deze koele omarming. Bloemen, gras en boomen wachten stil, tot de manestrallen ook hen komen omstoeien, hen mooier, o zoo veel mooier maken dan de onbarmhartige zon, die hen te kijk stelt in stof en vuil. Alles ademt rust en verlangen naar een weinig troost, een weinig poezie. In 't brandende, veel eischende leven is de koele avondzucht als de troostende hand van een lieve moeder, een teeder gebaar, waar elk

Foto H. W. Doornink

RUE DE LA FONTAINE MET HET GEWELF VAN HET MARINE COMMISSARIAAT TE ST. SERVAN

levend wezen toch onbewust behoefte aan heeft. En met wijde oogen staar ik in de wondere pracht, de niet te begripen schoonheid van den maanavond, en 't is, of ik elken boom en elke bloem hoor fluisteren, sproken van minne,

Foto H. W. Doornink

OUDE KASTEELMUUR TE DINAN

sproken van goud, vertelsels over 't oneindige mooi, waar 't hart naar hunkert! ☞ Langs 't kleine boschpaadje, waar salamanders en hagedissen wegschuifelen, om zich in de varens te verschuilen, loopt een eenzaam gebogen figuurtje. Oud Chineesje, zacht voor zich uit prevelend, gaat z'n wierookstokjes branden voor den Tepèkong (Chineesche afgod) in 't aardige tempeltje aan den boschrand. ☞ Plots verscheuren de schetterende tonen van een oude gramfoon de stemmingsvolle stilte. „Paris ça c'est une blonde!” Brutaal en uitdagend klinkt 't uit de Chineesche Kedéh, waar de nimmer vermoeide eigenaar z'n klanten bedient. „Aimée par tout le monde!” En bij dit mondaine revueliedje slurpen de vermoeide koelies hun kopje koffie of koopen er kleine versnaperingen en komen de Javaantjes hun strootjes halen, zich vergenoegd installeerend om 't schetterend instrument. ☞ Dan weer de stilte, het geheime gefluister, gesjirp van krekels, gezoem van duizende insecten, geroep van kleine vogeltjes, die, hun vergissing bemerkend, de kopjes weer diep in de veertjes steken. Het is ook licht, hel licht als bij dag. ☞ In de schaduw van de Sennalaan staat een partje te minnekoozen. Een voorbijschietende auto verstoort met zijn wrede verblindende lampen deze idylle. Langzaam slenteren ze nu verder; zij coquet klikklakkend met haar slofjes en met veel gerinkel van gouden munten, hij met loomen dragen tred een eind achterblijvend, bespiedend de bevallige gang van vrouwtje, dat haar waarde kent! ☞ De doordringende lucht van kemoening, vermengd met harsgeuren der tjemaraas, brengt de wind bij vlagen over. ☞ „Piet . . . Piet . . . Tieterepiet!! . . . Piet . . . Piet . . . Tieterepiet . . .” De ongeluksvogel roept en roept. Geen einde komt aan z'n eentonig klagend roepen. Schel klinkt 't in de stilte: Piet Piet . . . Tieterepiet . . . ! ☞ Zwijg toch ongeluksbeest! Wie? . . . Wie moet je nu weer onheil verkonden? Wie geldt dat sinistere geroep? Is er een van onze gelieven heengegaan in 't verre vaderland? Je brengt immers een doodstijding! „Piet . . . Piet . . .” ☞ De inlander heft luisterend z'n hoofd . . . „Tjelaka besar” (Groot ongeluk). Dan buigt hij even als in berusting. „Piet . . . Tieterepiet.” De nuchtere westerling heeft geen ooren voor dit onheil-

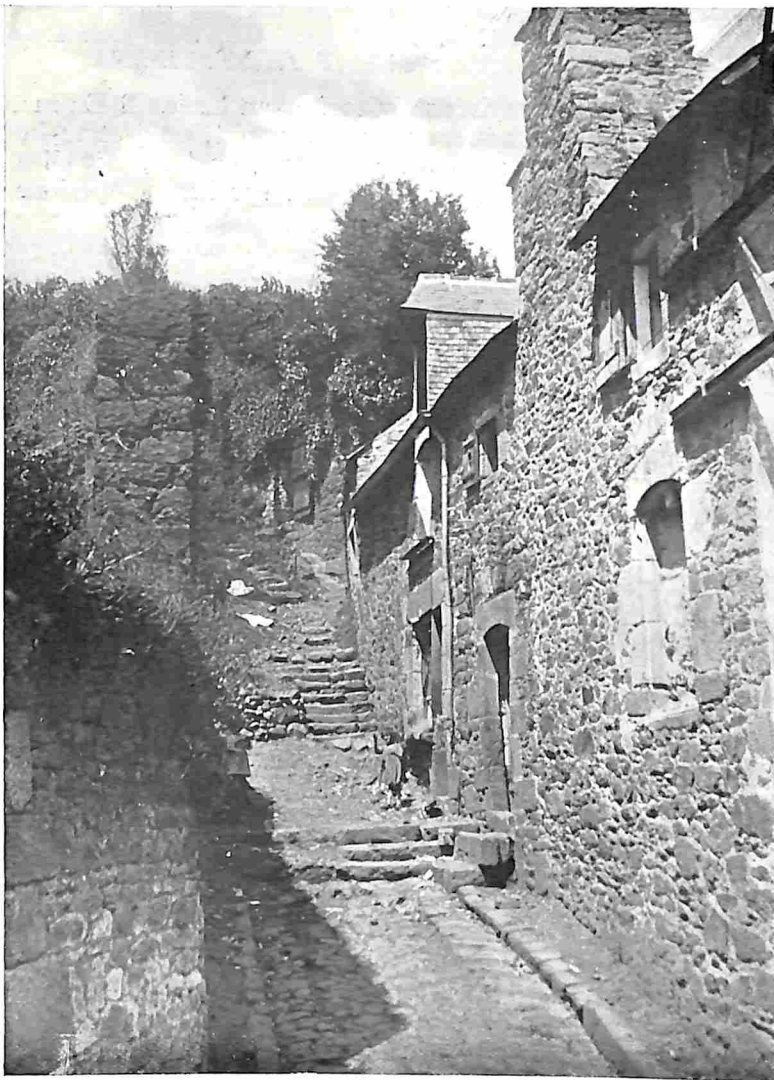
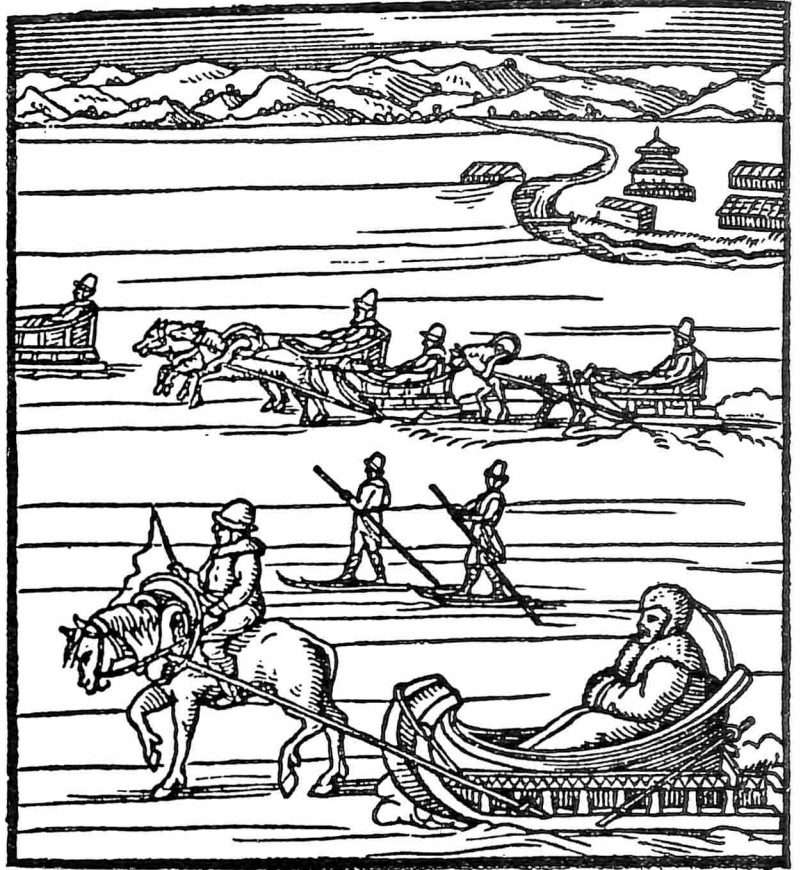

Foto H. W. Doormink

OUD STRAATJE TE DINAN

Historia photo

RUSSISCHE SLEDEVAART

(Kopergravure van 1550)

spellend roepen en merkt het niet eens. ☞ De tong-tong geeft het uur aan. De doffe gelijke slagen klinken ver over 't rustige emplacement. De waker doet z'n ronde. In 't heldere licht kan men hem volgen; zijn weg gaat over de gazons naar de verschillende gebouwen, waar hij de contrôle-klokken moet bedienen. Vrolijk belgerinkel van enkele passerende sado's, waarin lui liggend de Maleier zijn languisante wijsjes neuriet. Alles geniet van den helderen, schitterenden maanavond! ☞ In de verte het dreunen van ossenkarren over de brug, waar nu stille donkere figuren over de leuning hangen, genietend van 't betooverende spel der kleine lichtende golfjes, wegkabbellend onder de diep over 't water buigende bamboe. In de rivier zitten in elkaar gedoken enkele geduldige visschers. Op verborgen plekjes baden de schoonen, die een hartewensch in vervulling willen zien gaan. Drie maal vóór volle maan moeten zij in de rivier baden en haar lange zwarte haren besprenkelen met een aftreksel van tooverkruiden, onder 't prevelen van de voorgeschreven gebeden. Iets van 't ontastbare, niet te vatten Oostersch mysterie omzweeft ook ons in deze maannachten! ☞ Dwaallichtjes glimmen tusschen de donkere senna blaren als zoovele onrustige geesten, gedoemd op aarde te blijven rondwaren. ☞ Een zoete lucht, als een warme adem strijkt langs mijn slapen; ik sta tegen een palmboom geleund, en 't is, of er iemand naast mij ademt, een wezen, dat leeft, in mijn onmiddellijke nabijheid fluistert! Zoo sterk onderga ik dit, dat ik om me heen zie; niets dan de grillige schaduwen spelen om me heen. ☞ Toch was 't, of ik daarnet een boodschap kreeg . . . een groet? . . . een teeken uit 't onbekende! Het was een warme ademtocht, een levende geur. Of heeft 't mysterie ook mij bevangen? . . . „Piet . . . Piet . . . Tieterepiet . . . Piet . . . Piet . . .” ☞ Huiverend trek ik de zijden sjaal vaster om mijn schouders. ☞ Is het een boodschap voor mij???? . . . ☞ Uit het huis klinkt kindergeschrei en de sussende stem van een moeder. Een warme, weeke stem zingt 't „Nina . . . Nina, boboh . . .” Rust . . . groote kalmte . . . Rust! ☞ Stergeflonker en Tjemara-geruisch! Zwoele geuren! In schitterende zilverpracht straalt de maan, de onbewogene in haar koele weldoende omarming sluitend al wat daar naar smacht!

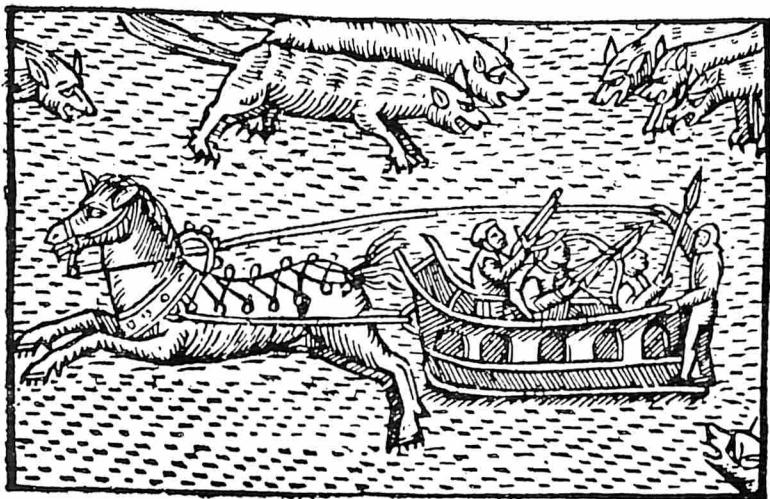
J. DE KOSTER—MOORMANN

*) Met een premie bekroond in den Korte-Verhalen wedstrijd.

Verbetering

In Buiten no. 2 staat als onderschrift Geischmialp. Dit moet zijn: Gerschmialp.

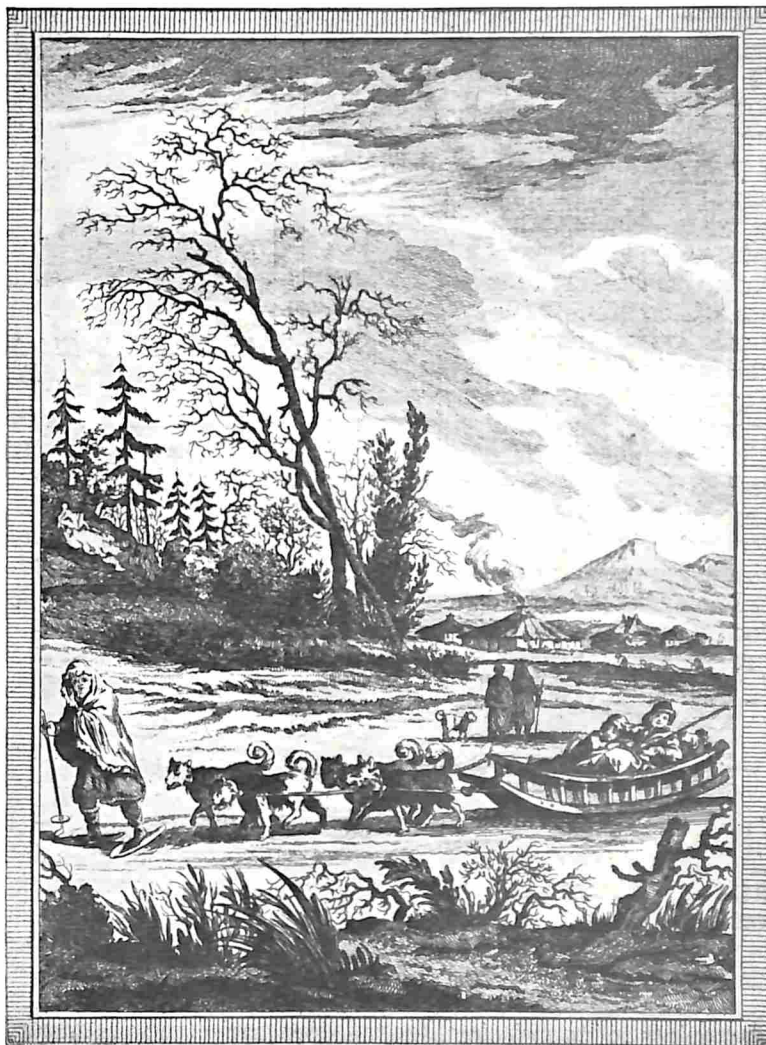
Historia photo

OP DE SLEDE TER WOLVENJACHT
(Houtsnede uit 1555)

De winter in Oost-Europa en Siberië, volgens oude prenten

DE klassieke Grieksche literatuur rilt, na ruim twee duizend jaren, nog zichtbaar na van de kou, die men zich toen dacht benoorden de Zwarte Zee. Die men zich toen „dacht”. Want weinigen hadden ooit iemand ook maar gezien of gesproken uit de „onherbergzame” buurten van Wolga en Kaukasus, waarheen thans in een korte spanne tijds de moderne Griek kan worden gebracht per verwarmde express. Daar, in wat men toen noemde het Noorden, daar in dat „land der Scythen”, groote boogschutters, — lag evengoed voor Plato als voor Alexander den Groote een der einden van de wereld. ☼ Hoe mild is naar onze opvattingen het klimaat van die gebieden in vergelijking met wat wij thans het Noorden of (nu bij wijze van spreken) „het einde der wereld” noemen! 't Is mogelijk, dat de winters toen fellere kou kenden. Waarschijnlijk acht ik het echter, dat, nog minder dan de tegenwoordige Italiaan en de tegenwoordige Griek, de toenmalige Middellandsche Zeebewoner op koude was ingericht: de huizen waren open, glazen ruiten waren onbekend, de kleding bestond uit een losse lap, waaronder een hemd. Van kachels is nergens sprake! ☼ Uit dien tijd kan ik u geen prenten brengen. Op Grieksche vazen staat hier of daar wel iets van den winter afgebeeld. Maar dan toch van den Griekschen winter, en niet van dien der Scythen! Uit een welvoorzien archief putte ik echter eenige afbeeldingen van wintertijd in Oost-Europa te beginnen tenminste met de late middeleeuwen. ☼ Op twee bladen, de één een houtsnede, de ander een kopergravure, ziet men hier sledevaarten met paarden op ijs en sneeuw. Het kleine houtsneedje is al bijzonder primitief van voorstelling zoowel als factuur: wolven, zoo groot als het paard zelf, laten aan elkaar en aan de jagers hun tanden zien! Die jagers hebben elk een ander wapen, dat is natuurlijk om ons een idee te geven van wat wapens de jagers gebruikten, de een het toen pas uitgevonden kruittroer — deze houtsnede dateert van 1555 —, de ander een pijl en boog, een derde een speer met bladvormige punt. Een rijknecht, wiens wambuiscape over hoofd en ooren kan worden getrokken, de echte middeleeuwse dracht voor soldaat, voor hoorige, voor ondergeschikte, staat achter op de slede. ☼ De tweede prent, een kopergravure uit ongeveer denzelfden tijd, dus ook midden zestiende eeuw, biedt een rustiger tafereel, waar Russische barinen (adelijke groot-boeren) zich door hun winter-magere knollen over de sneeuw laten trekken. De Siberisch-mongoolsche stijl van het verderaf gelegen landhuis wijst op een zeer oostelijk-Europeesch gebied. Met de bergen rechts kan de Oeralketen bedoeld zijn. ☼ Nog oostelijker, en dus Europa uit, brengt ons de gravure, die ge vindt in de Reisbeschrijving van Jean Baptiste Duhalde. We verkeerden daar in noord-Siberië zelf. De schrijver was een geestelijke, secretaris van een prelaat, die zelf stamde uit een befaamde familie: n.l. de prelaat Pater Le Tellier. Duhalde beschreef de ervaringen van een met dezen invloedrijken Missie-overste ondernomen reis van Parijs via Rusland en Tartarië naar China, en illustreerde zelf de boekdeelen, die zijn Missiehuis later naar aanleiding daarvan het licht deed zien. Deze Duhalde leefde sedert 1708, tot

zijn dood in 1743 toe, in het huis van zijn orde te Parijs, en zijn boek is gedateerd 1735. ☼ Natuurlijk ging Pater Le Tellier niet naar Peking op een slede, als hier door zijn secretaris geteekend werd. In twee karossen, dik onder ijs en sneeuw, hobbeld e de prelaat met zijn bedienden over de — soms wel eens bestrate! — wegen van West-Europa, de steppe-paden van Zuid-Rusland en de wonderlijke zandgeulen der karavanen in Zuid-Siberië en verderop. Als zij rustten, ontmoetten zij ingelanden op hun overal weer andere voertuigen, en in telkens andere kleding. Hier ziet men een overigens in het geheele Noord-Rusland en Siberië van die dagen juist nogal populaire slede, van onderen open en in schuitvorm. Dezelfde soort honden, die later onze Poolreizigers zouden trachten naar hun doel te voeren; die taaië Siberische trekhonden met hun vroolijke krulstaarten, zijn, zooals men ziet, ook voor deze slede gespannen, waarin twee jonge vrouwen, in dikke doeken gewikkeld, plezierig zich laten wegbrengen. De geleider heeft een vacht omgekeerd over zijn hoofd en rug geslagen en loopt op ook al schuitvormige sneeuwschoenen, die zeer verbreid waren, en thans nog in gindsche onherbergzame streken zeer gewild zijn, en die het midden houden tusschen lompe schaatsen en korte ski's. Een sneeuwstok, die van onderen een teenen ring draagt om ermee op sneeuw te steunen, voltooit 's mans uitrusting. ☼ Wij hebben hierbij nog een kleine teekening opgenomen in reproductie, die al zéér oud is (van 1405), en waarop de uit stroo en touw vervaardigde sneeuwringen zijn afgebeeld, welke immers ook nu nog in moderner vorm dienst doen — getuige de „jager” van Keizer Frans Jozef, dien gij een eind verderop vindt, met al zijn hebben en houden aan zijn lijf gehangen: een „figuur” in de bergen van Stiermarken! Wie niet als ik zoo'n „K. K. Jäger” wel eens op zijn sneeuwvelden ontmoet heeft, „All Heil” roepend en vriendelijk knikkend, die heeft nooit de weldadige zachtmoedigheid van den ouderwetschen Oostenrijker genoten. ☼ En zij was juist zoo treffend, die zachtmoedigheid, die men ondervinden kon in de wilde winterverlaten heden van de Oostenrijksche gebergten! De toevallig ontmoete Duitscher is vaak gemoedelijk, de Zwitser, op iets zakelijker manier, is ook gemoedelijk, maar bij het gieren van den sneeuw-

Historia photo

DE OPEN SLEDE IN DE 18^E EEUW POPULAIR IN
NOORD-RUSLAND EN SIBERIË

storm voelt gij de ware zachtmoedigheid u toestralen van zoo'n Stiermarkenschen jager. De Oostenrijksche rijksambtenaar heeft altijd iets behouden uit het aristocratisch verleden van het eens zoo machtige Rijk, dat hij diende. ☞ Laat mij nog mogen tegenover elkander stellen twee afbeeldingen van Oost-Europeesch wintervermaak uit het begin van de vorige eeuw. ☞ Het strenge St. Petersburg met zijn architectuur van Westersch import en het Aziatisch georiënteerde Moskou zijn hier aan elkander tegenovergesteld in denzelfden tijd: even na 1800. ☞ Een beeld van den bevroren Nawa eerst . . . De uit de hand gekleurde kopergravure, die men in 't Berlijnsche Prentenkabinet bewaart, en die hier is gereproduceerd, bevat dat typische Petersburgsche tafereel. Neen, dit is geen volksfeest. Integendeel schijnen onzichtbare politiemannen het gemeen verre te houden van de zich amuseerende Petersburgsche beau monde! Wij schrijven met uw verlof 1812. Napoleon is de koude Ruslanden ingetrokken. Dat verhindert de Petersburgsche heeren volstrekt niet, zich op gepaste wijze te vermaken. Hooge ambtenaren en rijke kooplieden vinden elkaar aan de kade van de rivier, waaraan Peter de Groote zijn nieuwe hoofdstad gebouwd heeft. Dik in pelzen gehuld, en met hooge hoeden, diplomatieke steken of patriarchale beremutsen op 't hoofd, glijden zij over de ijsvlakten. Het beroemde Winterpaleis verheft zich op den achtergrond. De schaats, die gebruikt wordt, is een soort Hollandsche schaats. Trouwens in 1812, veel meer dan heden ten dage, leefden nog in St. Petersburg Nederlandsche tradities voort, die den grooten Peter van Zaan-dam en Amsterdam waren bijgebleven. ☞ Een echt volksfeest is daarentegen gaande in de buurt van Moskou. Men schrijft dan anno Domini 1804. Wie 't verzonnen heeft of betaald weet ik niet, maar er verzezen daar enorme rutschbanen, één heen-baan en één weerbaan, en het is niet alleen de beambten-aristocratie, welke van het ijsvermaak geniet, neen het is een heele bevolking in al haar lagen die pret heeft. Tegenwoordig is de regeering van het onmetelijke Russische rijk weer als in zeer oude tijden in dit Moskou der honderd peerkoepelige kerken gevestigd, maar sedert Peter de Groote 't Westen wilde navolgen, tot op den laatsten Tsaar toe, was in Moskou het hooge beambtendom vrijwel verdwenen en had deze stad der eerste agrarische Tsaren haar overwegend landelijk karakter herkregen. 't Is dan ook echte kermispret, die de bevolking in 1804 toonde te hebben blijkens de tekening, die wij hierbij reproduceeren.

DR. M. M. DE GRAAUW

ONTGOOCHELING

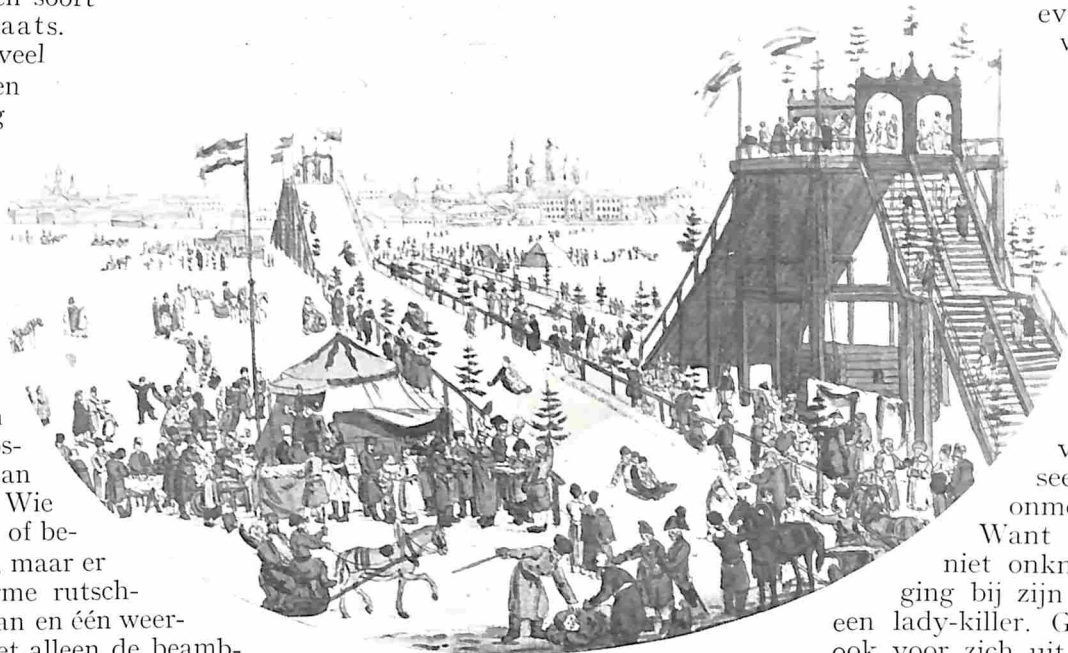
KEES Verdonk zat op een der makkelijke klapstoeltjes voor 't Casino de Paris te Monte Carlo, waar hij z'n vakantie doorbracht, genoot van het zoele voorjaarsweer en ergerde zich over het pompeuse speelhuis, dat hem alle uitzicht op zee benam. Langs hem flaneerden in een eindeloze rij de badgasten. ☞ De Hollander leunde in zijn stoel terug en staarde naar het kleurig gewemel der damestoiletjes en de zomersch witflanellen pakken der heeren. Af en toe slurpte hij aan 't rietje van z'n ice-cream soda en keek 's in 't rond. Aan het tafeltje naast hem zat een oud Fransch heertje, een stokoude jeune premier. Keurig aangedaan in een smetteloos lichtgrijs getailleerd colbertje, beige slobkousen aan de lichtbruine schoenen en in 't rechter oog een dandineuse monocle geklemd. ☞ Verderop een Duitsch Ehe-

paar, op de huwlijksreis. Hij vierkant rond, blozend. Zij klein en dik, kirrend als een tortelduifje. Er naast aan een ander tafeltje een spichtige Engelsche Miss en een jonge Engelschman met een reusachtige pijp, een kakelbonte pull-over en een geruite plus four, zoo omvangrijk, dat hij desnoods zijn geheele reisbagage er in mee kon voeren. ☞ „Br, wat een dracht!“ mompelde de Hollander en staarde voor zich uit. Toevallig viel zijn oog op een paar gasten, die juist aan een tafeltje waren gaan zitten. Het waren een in 't zwart gekleede oude dame en een jong meisje in een beige mantelpakje. Hij zag hoe het meisje het guitige klokhoedje afzette. Als uit een schrijn verlost sprong het goudblonde haar naar voren, krullend en springend rond 't fijnbesneden gezichtje met 't kleine mondje en 't kokette wipneusje. „Ze is mooi, opvallend mooi!“ dacht Kees Verdonk. „Maar hoe zouden haar oogen zijn?“ Hij keek weer haar kant uit. Toevallig keek het meisje op. „Ze heeft blauwe oogen, heel licht blauwe oogen!“ mompelde hij. ☞ De Hollander voelde zich een tikje verliefd worden en keek verteederd naar 't jonge meisje met het springende blonde haar rond de perzikenwangen en in speelsche uitgelatenheid trachtte hij haar te fixeeren. Eerst lukte het niet, maar warempel, daar schenen haar oogen, haar lichtblauwe oogen de zijne te ontmoeten.

Zou ze haar blik neerslaan? Neen, ze bleef hem aankijken, glimlachte zelfs! ☞ Een oogenblik vreesde hij, dat haar glimlach hem niet gold. Maar even later meende hij weer te zien, dat haar blik op hem rustte en terwijl ze hem aankeek, glimlachte ze opnieuw, een lieve bemoedigende glimlach. Het was misschien wel eenigszins pedant voor hem, zoo maar aan te nemen, dat 'n wildvreemd meisje zich zoo ineens voor hem interesseeren zou. Maar zoo onmogelijk was het niet.

Want Kees Verdonk was niet onknop, een charmeur en ging bij zijn vrienden door voor een lady-killer. Geroerd keek hij dan ook voor zich uit. Zou ze zich werkelijk voor hem interesseeren? Misschien ook een tikje verliefd zijn? Of zou ze met hem flirten? ☞ Opnieuw keek de Hollander steeds den kant van het

jonge meisje uit. Ze was nu in gesprek gewikkeld met de oudere dame. Af en toe keek ze op en waarachtig weer zijn kant uit. Opnieuw lachte ze hem naar hij meende bemoedigend toe. ☞ Een oogenblik waren zijn gedachten afgeleid door een drukdoende Fransche familie, die zich aan een der tafeltjes tusschen hem en 't jonge meisje nestelde. Toen hij naar haar uitkeek, ontdekte hij, dat het tafeltje leeg was. Hij zag nog juist, dat ze met de oude dame om den hoek van het Casino verdween. ☞ Zijn eerste impuls was haar te volgen. Maar gelukkig bedwong hij zijn opwelling, omdat hij begreep, dat zich opdringen wel het domste was, wat hij kon doen. Monte Carlo was nu eenmaal niet groot en wanneer hij het geluk had, dat ze nog eenigen tijd er vertoefde, liep hij tien tegen een kans haar dagelijks een of meermalen te ontmoeten! ☞ Dien avond zwierf de Hollander door de helverlichte speelzalen van 't Casino, waar hij hoopte het jonge meisje te vinden. Maar hoe hij ook keek en zocht, hij kon noch haar noch de oudere dame ontdekken. Het speet hem, maar in zijn hart was hij toch blij, dat ze blijkbaar niet tot de bezoekers van het speelhuis behoorde. Voor zijn doen vroeg keerde hij naar zijn hotel terug en zocht zijn kamer op. Kees Verdonk sliep dien nacht slecht, verliefde menschen slapen nu eenmaal altijd slecht! ☞ Den volgenden morgen besteedde hij aan 't opsporen van het meisje. Hij bezocht alle parken, zat nu eens voor het Casino de Paris, dan weer in een ander café, had er zelfs 200 francs voor over om in 't dure Ciro te gaan

Historia photo

RUTSCHBANEN EN ANDER WINTER-VERMAAK

lunchen. Maar het succes was nihil. Nergens waren het jonge meisje en haar begeleider te bekennen. Zoo verliep ook het grootste gedeelte van den middag. De Hollander had den moed opgegeven en streek ten einde raad om vijf uur weer bij het Casino de Paris neer. Maar toen hij plaats nam, ontdekte hij eenige tafeltjes verder het jonge meisje ditmaal in gezelschap van een ouden heer, haar vader zeker. Met bonzend hart keek hij haar richting uit. Zou ze hem gezien hebben? Hij fixeerde haar om haar aandacht te trekken. Eerst lukte het niet, maar eindelijk zag hij het meisje zijn kant uitkijken. Warempel daar glimlachte ze weer. Hij genoot van het lieve jonge gezichtje en lachte om de wildspringende blonde haren, die uit het kokette hoedje trachtten te ontsnappen. „Niet te veel kijken!” maande hij zichzelf. Af en toe keek hij haar richting uit en soms, wanneer ze haar gezicht naar hem toewendde, meende hij haar opnieuw te zien glimlachen. „Wanneer die vervelende oude heer er niet was, zou ik wel eens kennis met haar kunnen maken!” dacht hij en verliefd keek hij naar het knappe meisje, dat hem zoo welgezend scheen. De idylle werd echter wreed verstoord door een reiskennis, die toevallig langs kwam en hem aanklampie om hem een uitvoerig relaas te doen over een systeem om de bank te laten springen. „Spring zelf!” dacht Kees Verdonk. Maar heel beleefd luisterde hij vijf minuten toe, zei toen, dat hij erge haast had en stond op. In gepeins verzonken liep hij de richting der bovenstad uit. Hij voelde, dat hij hopeloos verliefd was, vooral nu hij meende gemerkt te hebben, dat hij het meisje niet onverschillig was. Hij overdacht, wat hij doen zou. Spreken moest hij haar, spreken; hoe, dat wist hij niet. Mijmerend sloeg hij de richting van zijn hotel in. Na het diner zwierf hij onrustig rond, eerst in het park van het Casino, daarna door de bovenstad om eindelijk te belanden in 't pittoreske rotsstadje van het eigenlijke Monaco. Voor hij 't wist, stond hij op het in een park herschapen oude bolwerk. De schemering viel reeds. De zee lag zwartblauw voor hem, een paar visschersschuiten met de typische puntige zeilen deinden op de golven; heel in de verte verijlde de rookkolom van een Oceanstoomer. De Hollander sloeg mijmerend een zijlaan in. Om hem hing de geur van mimosa en jasmijn: goudgele en donzig sneeuw witte struiken. Een late vogel twetterde. Even verder lag een bank in de schaduw van een breeden stoel bamboeriet. Op de bank zat een jonge vrouw in een avondmantel gehuld. Hoewel ze in het halfduister zat, herkende de Hollander haar, het was het jonge meisje. Zijn hart sprong op. Het was of de goden met hem waren. Daar zat zij met wie zijn gedachten zich de laatste dagen hadden bezig gehouden, de vrouw, waarvan hij hield en die, naar hij geloofde, ook hem niet ongenegen was. Ontroerd zag hij, hoe het jonge meisje, dat zijn schreden had gehoord, opkeek en haar gezichtje even vragend staarde. „Straks zal ze mij herkennen!” dacht hij. Hij stond nu voor haar en nam zijn hoed af. „Mademoiselle, vergeef me, dat ik u aanspreek . . .”, stamelde hij. Maar hij bleef midden in zijn zin steken, want juist het tegenovergestelde van wat hij verwacht had, gebeurde. Het meisje stond verschrikt op en gaf een angstigen gil. Ze deed eenige stappen zijwaarts, terwijl ze de leuning der bank bleef vasthouden. De Hollander keek haar verbaasd aan, mompelde een verontschuldiging. Maar bij elk woord, dat hij zei, was het, of ze verschrikt ineenkromp. Ver-

bouwereerd staarde hij haar aan, het was voor hem een verlossing, toen hij stappen hoorde naderen. Uit een donker laantje schoot een klein mannetje te voorschijn. Hij herkende het verschrikte oude heertje, dat haar dien middag begeleid had en hem nu als een nijdig kemphaantje wilde aanvliegen en hem driftig toebeet: „Jij leelijke bruit, om 't arme kind zoo te laten schrikken. Zie je dan niet, dat ze blind is?”

En voordat de verbaasde Hollander een woord kon terugzeggen, had de oude man 't jonge meisje onder den arm genomen en liep met haar de zijlaan uit. Kees Verdonk stond als lamgeslagen. Het was of zijn hart tot een ijsklomp werd, of alles in hem verkilde. Dat was het dus geweest, blind was zij. Zonder leven hadden haar doode oogen zijn richting uitgestaard en hij had zich verbeeld, dat zij naar hem gekeken had. En ook de glimlach, dien hij gemeend had te ontdekken, was niet voor hem bestemd geweest, maar sloeg op een of ander gezegde van haar begeleider. Een oogenblik stond hij als versuft. Toen haalde hij diep adem, keerde om en liep naar zijn hotel terug. Dienzelfden avond nog pakte hij zijn koffers en vertrok met den nachttrein naar Holland!

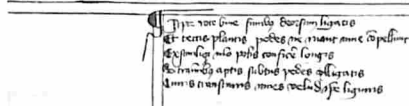
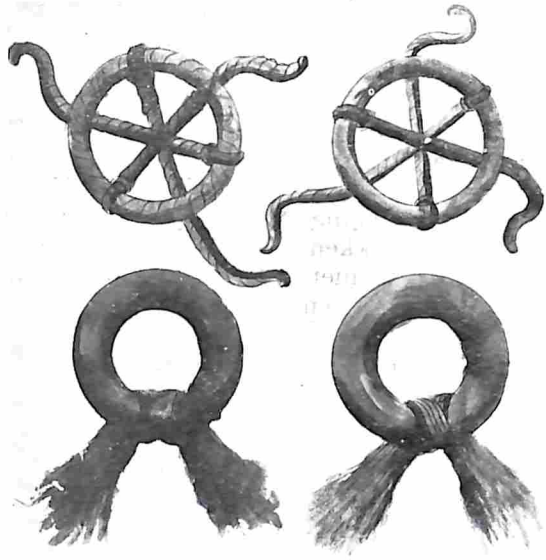
J. F. BAER v. HEMMERSWEIL

SPRINGERS

De verste sprongen welke een goed springer maken kan, zonder aanloop te nemen, bedraagt ongeveer 4 meter en met aanloop 8 meter.

Zoover zullen menschen het wel nooit brengen, maar mogelijk is het toch dat iemand uit den stand tweemaal zoover springt als hij zelf lang is en met aanloop ongeveer vijf maal verder dan zijn lengte bedraagt. In de dierenwereld wordt door verscheidene springers heel wat verder gesprongen. Een kangeroe heeft geen aanloop noodig om zich, met een stevigen afzet der lange achterpooten, met sprongen van 10 meter tegelijk te verplaatsen, dat is zes-maal verder dan zijn eigen lengte bedraagt. Zoo'n beest suist ons voorbij! Onder de knaagdieren zijn ook eerste springersbazen. De kleine paardespringer van Zuid-Rusland, een soort rat, die van kop tot staart maar 26 centimeter lang is, springt telkens drie meters ver weg; geen ruiter te paard kan hem bijhouden. Zijn achterpooten zijn zes maal zoo lang als de voorpooten. Daaraan kunnen alle goede springers in de dierenwereld herkend worden: aan de lange achterpooten met flink ontwikkelde dijspijeren. Een hazewindhond heeft een half uur noodig om de springmuis der Afrikaansche woestijnen af te kunnen maten en eindelijk in te halen.

G. DE GRAAF

Historia photo

SNEEUWSCHOENEN OF -RINGEN UIT STROO

(Teekening uit 1405)

Historia photo

SCHAATSENRIJDEN EN SLEDEVAREN OP DE NEWA

(Gekleurde ets uit 1812)

Het klooster Maulbronn

(Slot)

DIT is een waar kind van den overgangsstijl. Gothische constructies zijn gecombineerd met laat-Romaansche vormenzwaarheid en kracht. In de voortreffelijk gerangschikte, door steunpijlers van elkaar gescheiden lichtopeningen, kondigt zich, ondanks Romaansche vormen, het Gothische principe van de oplossing van den massalen bouw in een samengestelden bouw reeds aan en in 't inwendige is het systeem der welving even geestig bedacht, als fraai doorgevoerd. Twee-en-zeventig pijpvormige, in het midden der schacht gecanneleerde zuilen, dragen hier, tot bundels vereenigd, op prachtige bladkapiteelen de drie ribben der kruisgewelven en de wonderschoone klaverbladen van de hooge arcadenvensers. — Drie rondboogpoorten voeren in het inwendige van de kerk. Deze werd in de eerste helft van de twaalfde eeuw in Romaanschen stijl gebouwd en heeft een middenschip en een transept en twee zij-beuken. Het transept is op heel eigenaardige wijze behandeld; beneden aan weerskanten met de drie gebruikelijke kapellen op de oostzijde, met daarvoor een smalle gang; op de bovenverdieping met afgesloten ruimten. Het koor is rechthoekig afgesneden. De zware pijlers, die statig omhoog rijzen, droegen eens de platte zoldering der basiliek; deze is echter in de vijftiende eeuw door een netgewelf vervangen. Niet in het voordeel van den bouw, daar het wondermooie, Gothische venster van den der oorspronkelijk reeds op welving geconstrueerden oostwand, den harmonischen indruk van de kerk geenszins te kort doet. De kerk is in het midden door een steenen wand in twee helften gescheiden, waarvan het oostelijke het priesterkoor, het westelijke het broederkoor was. Aan de westzijde van den muur rijst boven het altaar de uit één enkelen steen gehouwen Christusfiguur aan het kruis omhoog, het smartelijk gelaat, omkransd door lange lokken, even ter zijde geneigd. Daarvoor op den grond ligt de steen ter gedachtenis aan den stichter van het klooster, ridder Walter von Lomersheim, die hier begraven werd. Bizarmer merkwaardig zijn de zeer fraai gebeeldhouwde laat-Gothische koorgestoelten van het priesterkoor en de prachtige Levieten-zetel. Het zijn meesterstukken uit de vijftiende eeuw, die zich trouwens toch steeds zeer verdienstelijk hebben gemaakt voor versiering van kerken. ☞ De prachtige, goedgeconserveerde kruisgang beschouwen wij met devote bewondering. Er is in Duitschland geen tweede zoo te vinden! En bovendien is deze kruisgang nog daarom bijzonder interessant, omdat men de geheele ontwikkeling van den spitsbogenstijl eraan kan volgen. Men moet eerst den zuidelijken vleugel, daarna den westelijken, vervolgens den noordelijken en ten slotte den Oostelijken bekijken, want in deze volgorde heeft de bouwkunst zich steeds meer van de oude vormen losgemaakt en verfijnd. De zuidelijke vleugel, die zooals gezegd, waarschijnlijk door den bouwmeester van het voorportaal opgericht is, vertoont nog de kernachtige en ernstige vormen van den Romaanschen stijl. ☞ Meer dan honderd slanke zuilen dragen de prachtige, zesdeelige gewelfribben en omzoomen de eenvoudige, nog nauwelijks toegespitste boogvensters. De andere vleugels zijn reeds in uitgesproken, vroeg-Gothischen stijl gehouden, die zich nu stap voor stap verder ontwikkelt; het traceer-werk der vensters wordt steeds rijker en sierlijker en

aan de kapiteelen, sluitsteen en consoles vertoonen zich steeds fijner vormen. Het is een genot, gade te slaan, hoe veelvuldig de vormen der kapiteelen zijn en hoe de bladvormen der in 't wildgroeïende planten van onze bosschen en beemden, afgebeeld zijn en tusschen ijle ranken, bloemen en vruchten te voorschijn kijken. Daar, waar de noordelijke en oostelijke vleugel van de kruisgang samenkomen, bevindt zich de beroemde hoek van de kruisgang met de prachtige trap. Hier vindt men alles tesamen, wat dit hoekje schilderachtig maakt; de sierlijke zuilen en bogen, de oversnijding door de trap, de onderbreking der muurvlakten door de gevoelige rozetten, evenals het kleurenspeel op de rood-groene wanden. Dit alles laat zich ternauwernood afdoende beschrijven en de afbeelding moet hier te hulp komen. En ook deze geeft nog geen zuiver beeld, daar immers de kleur ontbreekt. Geen wonder dat dit plekje jaar-in, jaar-uit door kunstenaars bezocht en geschilderd is geworden. ☞ Om de kruisgang liggen groote gewelfde vertrekken, meest in het midden

Historia photo

KEIZERLIJK JAGER IN STIERMARKEN

door zuilen verdeeld: voorraadkamers, eetzaalen, spreekzaalen, hallen voor de broeders, bibliotheek enz., en in 't oosten de Gothische kapittelzaal, waarin drie slanke zuilen staan en die met een sterrewelf overdekt is. In den zuid-oostelijken hoek van de zaal is de sierlijke, door vijf spitsboogvensters verlichte Johanniskapel uitgebouwd. In den noordwestelijken hoek van de kruisgang bevindt zich het leeken-refectorium, de grootste afgedekte ruimte en in ieder opzicht een zeer voornaam vertrek. Ofschoon elk stuk meubilair ontbreekt, maakt dit vertrek toch een behagelijken indruk. Dit is het werk van de zeven dubbelzuilen, die het doorbreken. Jammer, dat de zoldering uit een nieuweren tijd stamt, ongetwijfeld waren het vroeger karakteristieke ribgewelven. Ook in het leeken-refectorium zijn de kapiteelen der zuilen zeer fraai, ja, ik zou geneigd zijn te zeggen, dat ze in hun soort tot de schoonsten behooren, die wij kennen. — Alvorens het meest grootsche vertrek van het geheele klooster, het priesterrefectorium te betreden, moeten we eerst een bezoek brengen aan het buitengewoon liefelijke en sierlijke Bronkapelletje. Helder daglicht stroomt door de hooge spitsboogvensters met het fijn verdeelde maaswerk in de kapel, waarin een zeer mooie, Gothische fontein staat (het onderste bekken is nog Romaansch). Hier werden vroeger de voor het betreden van de eetzaal voorgeschreven wasschingen verricht. Helder daglicht stroomt ons eveneens tegemoet, wanneer we het priesterrefectorium binnentreden, welks hooge hallen een diepen indruk op ons maken. ☞ Tot slot bezoeken wij nog het aan het oostelijk einde van het klooster liggende abts- of priesterhuis. Hierin bevindt zich een interessante, laat-Gothische zaal en een Romaansche arcadegang. Het heeft een fraaïen erker, welks sluitsteen het wapen van den abt Johann VIII Eendenpoot, draagt. Ook in de gang van dit huis vinden we aan een zuil het wapen van den abt, een eendenpoot met een bisschopsstaf. Abt Eendenpoot heeft bekendheid verkregen door zijn relaties met den „goudmaker” Faust, zooals men weet. In het klooster toont men trouwens nog de plaats aan, waar Faust door den duivel gehaald is. Vanaf het priesterhuis gaan wij nu weer terug. Bij het gaan voorbij het voorportaal der kerk placht ik de plaats aan te wijzen, waar eens het Maulbronner embleem te zien geweest is. Jaren geleden zag ik nog eenige te herkennen sporen. Dit embleem bestond

uit een afbeelding van een gans aan het braadspit, omgeven door worsten, flesschen en de letters A.V.K.L.W.H. (all voll, keiner leer, Wein her). De plaats voor deze afbeelding, een grap der monniken, was niet bepaald smaakvol gekozen. Wij danken echter aan deze afbeelding, die de tijd zoo welwillend is geweest uit te wisschen, het mooie gedicht van Scheffel. ☞ Wanneer we alles bekijken, wat God-gewijde mannen hier, ver van de wereld en in volstrekke eenzaamheid hebben tot stand gebracht, dan moeten we den voornamen kunstzin en de vlijt der monniken wel bewonderen. En deze bewondering stijgt nog meer, wanneer we vernemen dat het de monniken en leekenbroeders zelve zijn geweest, die al dit schoone hebben bedacht en de bouwwerken met eigen hand uitgevoerd hebben. In klooster Maulbronn kunnen we de ontwikkeling, het groeien, bloeien en verwelken van de Middeleeuwsche bouwkunst bestudeeren, zooals wel op weinig andere plaatsen en de overvloed van het materiaal is zoo groot, dat wij dit en al de schoonheid, die men er vindt, in geen uren of dagen vermogen uit te putten. Hiertoe zou men weken behoeven. Aan wien het vergunt is, het klooster meermalen te bezoeken, die ontdekt steeds nieuwe schoonheden en hoe meer hij zich hierin verdiept, hoe meer zijn bewondering stijgen zal. D. U.

Foto Hans Herzberg

BIJGEBOUWEN VAN HET KLOOSTER MAULBRONN

bloot in een grommenden grijns en hun oogen, die hem alle onafgewend nastarden, glinsterden met een groenen glans van woestheid en honger. ☞ Stap voor stap slopen zij hem dicht op de hielen, terwijl Logan deed alsof hij ze te veel minachtte om op ze te letten. Plotseling voelde hij meer, dan dat hij zag, een der grootste van den troep vooruitschieten om hem te bespringen. Het glanzende lemmet van de bijl schoot uit als een blauwe vlam, terwijl hij rondsdraaide; en de wolf viel neer met een gesmoorden gil en doorgesneden hals. Driemaal zwaaide hij het doodelijke wapen snel om zich heen; en de wolven slopen eerbiedig buiten zijn bereik, nog niet bereid wellicht het lot van hun makker te deelen. Het duurde echter 'n minuut of vijf voor de voorzichtige dieren den kring weer kleiner maakten en Logan bemerkte, dat het te veel van zijn krachten zou vergen zich aan alle kanten voor hun aanvallen te beveiligen. Hij herinnerde zich dat een paar honderd el verder het pad langs een hooge, bijna loodrechte rots liep, en hij besloot zich zoo vlug

IN HET RIJK DER STILTE

5) DOOR CHARLES G. D. ROBERTS

EEN NACHTELIJKE EXPEDITIE. (Vervolg)

H IJ stapte voort met trotsche onverschilligheid, tot de troep hem op ongeveer vijf-en-twintig à dertig voet genaderd was. Toen draaide hij om en sprak, met een air van bevelend en bewust gezag. Met al hun honger en de woeste opwinding der achtervolging, voelden de dieren de macht die uit zijn stem sprak. Zij bleven besluiteloos staan, verspreidden zich daarop en gingen op hun dijen zitten om af te wachten wat er zou gebeuren. ☞ Na ze eenige seconden lang uit de hoogte te hebben aangestaard, keerde de woudlooper weer om en stapte voort, waarbij hij echter een scherp oog hield op wat er achter hem gebeurde en zijn bijl gereed voor dadelijk gebruik. Zoodra hij voortliep, volgden de wolven hem, maar niet meer in gesloten rijen. Daar zij nog geen moed genoeg hadden om dit brutale schepsel met zijn groot zelfvertrouwen, wiens stem bij machte was ze in het vuur van hun achtervolging vrees aan te jagen, tot op tien of twaalf voet te naderen, verspreidden zij zich over de beide zijden van het pad, zoodat zij hem half omringden en bleven hem met zachte stappen op gelijken afstand volgen. Hun bekken hingen half open, hun groote, witte tanden ont-

Foto Hans Herzberg

HET KLOOSTER MAULBRONN. GOTISCHE EN ROMAANSCH E CONSTRUCTIES

mogelijk naar die rots te begeven. Als hij door haar steilen wand in den rug gedekt was, kon hij zich beter tegen een aanval van den troep verweren. Met groote, doch niet overhaaste stappen liep hij er zoo snel mogelijk heen, de bijl in vlugge, dreigende bochten om zich heen zwaaiend en toornige kreten uitstootend, die den wolven evenveel eerbied schenen in te boezemen als het glinsterende wapen. Maar voor hij den voet van de rots bereikt had, schenen de wolven ongeduldiger te worden en meer vertrouwen te krijgen en sprongen zij dan hier dan daar zoo onophoudelijk op hem toe, dat zijn arm geen oogenblik rust had, en hij begreep dat het kritieke moment niet ver af meer kon zijn. ☞ Toen hij den voet van de rots bereikt had en zich in postuur zette om zijn vervolgers te weerstaan, trokken de wolven zich weer terug en vormden een halven kring om hem heen, een bewegelijken, door elkaar loopenden halven kring, die bijna ongemerkt steeds nauwer en kleiner werd. Plotseling sprong de wolf, die de leider scheen te zijn, recht op hem af. Maar het leek alsof de woudlooper dien truc had doorzien nog voor hij begon, zóó onmiddellijk beantwoordde hij hem door een stap vooruit te doen en daarbij heftig met zijn bijl naar zijn belager te slaan; en de wolf kon nog maar juist aan een slag ontkomen, die zeker zijn schedel zou hebben verbrijzeld. ☞ En nu de nood op het

hoogst was, kreeg Logan een ingeving. Hij had zich met al de koppigheid van den woudlooper voorgenomen den rijken buit dien hij op zijn rug droeg, niet prijs te geven. Maar ten slotte was het nu de vraag geworden of hij er zijn leven voor zou offeren. In die crisis gingen zijn verstand en zijn sympathie uit naar den moedigen, doch hulpelooze n gevangene in den zak op zijn rug. Het zou al te erg zijn als

die prachtige lynx met al zijn gevechtsuitrusting van tanden en klauwen in gebonden toestand verscheurd zou worden, zonder een kans om voor zijn leven te vechten. Bovendien bedacht hij daarbij dat hierin misschien een mogelijkheid lag opgesloten den strijd te zijnen voordeele in andere banen te leiden. ☞ Met een schreeuw en een woest zwaaien met de bijl dreef hij den steeds kleiner wordenden kring van wolven achteruit. Snel wierp hij nu den zak van zijn rug sneed er een groote opening in en liet de bewegelijken deken op de sneeuw voor zijn voeten er uit rollen — terwijl de wolven, die deze nieuwe manoeuvre achterdochtig gadesloegen, zich enkele oogenblikken bedachten alvorens tot den aanval over te gaan.

(Wordt vervolgd)

De doolhof der dwaasheid

21) DOOR RALPH SPRINGER

BIJ deze woorden, op snijdenden toon gezegd, kroop vrouw Ramswood als ineen. De waard grijsde, blijkbaar van wanhoop. „Ik ruik iets!” riep Oom Karel, toen hij de gelagkamer verliet. „Eau de Cologne! Een damesreukje dus!” bralde Joris Jochem. „Nu omzichtig en zwijgend voorwaarts, Watson! Misschien slapen de schurken nog niet. Ik zie een cigarette-eindje liggen.” Hij raapte dat stukje op, draaide het om en om en bezag het toen onder een vergrootglas. „Als ik me niet vergis, dan is dit eindje hier niet vanzelf

komen aanwaaien. Integendeel, men heeft het hier neergesmeten. Watson, zie jij dien vingerafdruk er op?” „Dat is natuurlijk een voetafdruk,” bromde oom Karel. „Iemand heeft het brandende eindje uitgetrapt.” „Daar heb ik je. Iemand heeft dat brandende eindje uitgetrapt. En waarom, denk je? Om brand te vóórkomen? Nee! Want welke twintigmiljoenenroover en geestenkweller maakt zich druk om een klein brandje? N E E, zeg ik je. Maar dit eindje sigaar werd uitgetrapt opdat het geen uitslaande brand zou veroorzaken die ons zou waarschuwen waar de schurken zich bevinden. Watson, wat hoort mijn oor?” „Snurken!” antwoordde Oom Karel onthutst. „Dié lui nemen het er goed van en ons laten ze den boel uitzoeken. Ik heb lust dien slaapkop er uit te smijten en zelf in het bed te kruipen. Au!” Oom Karel had in het duister op iets zachts getrapt. Bijna op hetzelfde oogenblik schoot er iets omhoog en drongen fijne punten in zijn gezicht. Kleine lichtjes gloeiden hem tegen en een korte, felle bries woei hem voorbij. „Au! Au! Au! Verdomme! Valt aan! Valt aan! Onversaagd, Watson! Sla hen bewusteloos!” bralde Joris Jochem en sprong als razend op en neer. Hij zocht in de donkere gang naar een electrischen schakelaar en vond dien niet zoo spoedig. Af en toe trapte hij op iets zachts en dan kroop er iets langs hem naar boven. Hij schreeuwde al luider en

sneller en Oom Karel schreeuwde mee en de kruipende en krabbende vijanden bliezen en piepten en knarsetanden als zwoeren ze eeuwige wraak. Eindelijk vond Joris Jochem wat hij zocht. Onder een onverschrokken aanvalskreet draaide hij den schakelaar om. Het licht gloeide neer, uit een driehonderd kaarslamp. Nu kon hij de situatie overzien. Voor de voeten van Oom Karel lag

een roodharige kat, onbewegelijk. De oude man had haar met zijn chloroformdoek bewusteloos geslagen. Ter zijde, in de gang zaten twee zwarte poesjes met witte buikvlekken, zich te wasschen. Ze staken daartoe haar tongetjes uiterst ver uit den bek, hetgeen op Joris Jochem een beleedigenden indruk maakte. Hij probeerde door ze vast in de oogen te zien de dieren te imponeeren. Doch beide katjes doorstonden kalm en geduldig zijn blik, tot Joris Jochem zijn oogen neersloeg. Toen knipoogden de poesjes en grinnikten naar het schein in haar snorren. Op de trap zat een vierde kat. Zij scheen de aanvoerster der bende te zijn, althans het vurigst te hebben gevochten, want ze hijgde zwaar van vermoeienis. De blik dien ze Oom Karel toewierp, verried meer minachting dan vrees. „We moeten haar toch voorbij!” zei Joris Jochem fluisterend. „Dood of levend, we moeten haar passeeren.” „Ik moest haar maar een tik met de bijl geven,” antwoordde Oom Karel. „Overleeft ze dien, dan kan ze het navertellen. En zoo niet, dan is ze uit haar lijden.” Het was alsof poes die taal begreep. Ze gleed althans de trap af en be-rook haar bewusteloos liggende vriendin. Daar klonk geschuif van bloote voeten. „Poesjes, zullen jullie een beetje rustiger spelen?” klonk een meisjesstem. „Wij moeten slapen. Morgen moeten we weer op reis.” Voetengeschuifel toonde aan dat het meisje zich weer terugtrok. „Juffrouw Warnars!” fluisterde Oom Karel. „De dochter van den Rug.”

(Wordt vervolgd)

Foto Hans Herzberg

KOOR IN DE KAPEL VAN HET KLOOSTER TE MAULBRONN